

tje, waarvan elke verzorger het grootste plezier kan hebben.

Vooraf jonge dieren met hun gestreepte wangen, rode of gele schubben aan de hals en poten en het diepbruine pantser, maken op elke bezoeker een passende indruk. Voor de gelukkige bezitter vormt deze schildpaddensoort echter een verzorgingsobject, dat noch aan de temperatuur, waarbij het gehouden moet worden, noch aan de voeding overmatige eisen stelt. De grootkopschildpad eet alles, wat voor de verzorger zonder moeite verkrijgbaar is: elke soort visvlees, kalfsvlees, hart en lever, meel- en regenwormen, jonge kikker-tjes, ja ik voerde zelfs jonge muizen, die met huid en haar verslonden werden.

Grootkopschildpadden zijn eeuwige en uiterst grappige bedelaars, die op ieder uur van de dag hun honger goed duidelijk weten verstaanbaar te maken. Ze eten weinig tegelijk, maar eten wel dikwijls. Ze houden vooral van een zo groot mogelijke afwisseling in hun voedsel. Het beste is de grootkopschildpadden te houden bij een waterstand van circa 30 cm hoog, waarbij natuurlijk een klein, maar gemakkelijk te beklimmen stuk rots als rustplaats moet gegeven worden. Ze zijn slechte, maar ook zeer rustige zwemmers. Planten en takken, zand en aarde moeten liefst niet in de bak gebruikt worden, tenzij de dieren deze hoeken niet bereiken kunnen, want dat zou ik uitdrukkelijk willen vermelden, grootkopschildpadden zijn zeer volhardende „grondarbeiders“. Aan de temperatuur van het water stelt ons pleegdier, zoals reeds medegedeeld werd, geen hoge eisen. Echter moet de temperatuur van het water niet onder de 12 graden C. dalen, hetgeen ook 's winters zonder verwarming mogelijk moet zijn (kamertemperatuur. Vertaler.) Het enige gebrek, dat ik bij deze diertjes gevonden heb, is de onverdraagzaamheid tegenover de medebewoners van het terrarium. Men kan de grootkopschildpad niet in het gezelschap van andere waterschildpadden zetten, want het zijn erge rovers en onbeschaamde bijters, zodra ze door andere dieren in hun bewegingen belemmerd

of op een andere wijze gestoord worden. Dit is heel jammer. De grootte van de bak speelt hierbij maar een ondergeschikte rol, het dier wil eenvoudigweg zijn rust hebben en verschaft zich deze steeds met zijn ongemeen krachtige kaken. Wat tussen deze kaken komt, wordt door hun grote kracht en de scherpte der hoornsede, bijna altijd doorgebeten. Het dier leert zijn verzorger zeer spoedig van andere personen onderscheiden en laat ook even zo snel de aanvankelijke pogingen om te bijten achterwege. Opvallend is de lange ringvormig beschubde staart, die in het geheel wel 2 cm langer is dan het rugpantser. De grote en zware kop kan ze niet onder haar pantser terugtrekken en deze is door één enkele hoornplaat bedekt. Het oog, dat zeer rijk van uitdrukking is, heeft een goudgele iris en dit merkwaardige diertje moet ook over een geprononceerde darmademhaling beschikken. Eigenaardig zijn verder de, met de aanverwante gierschildpad, *Macrochelys temmincki* (Troost) en de nog beter bekende alligator- of bijtschildpad, *Chelydra serpentina* (Linnaeus), overeenkomende kentekenen.

De bepaling van de geslachten bij het levende dier is zeer moeilijk. De gebruikelijke geslachtsbepaling volgens het buikpantser is vooral bij jonge dieren onbetrouwbaar, want het secundaire geslachtsonderscheid is minder op te maken uit de vorm van het plastron dan wel uit de meer betekenis hebbende grootte van de kop, de grotere afstand der anaalopening tot het plastron en de verdikking der staartwortel bij de mannelijke dieren. Volwassen moet de grootkopschildpad een pantserlengte van 26 cm bereiken.

Samenvattend kan met het volste recht gezegd worden, dat de grootkopschildpad een buitengewoon imponerend, zeer gemakkelijk te houden en hoogst dankbaar diertje is. Het is werkelijk jammer, dat deze schildpaddensoort zo buitengewoon zelden geïmporteerd is geworden en naar het zich laat aanzien zal het tenslotte nog wel vele jaren duren, alvorens zij weer ingevoerd zal worden.

gelukte kweek van smaragdhagedissen

door R. J. MUNNIG SCHMIDT, HILVERSUM

Toen ik in het voorjaar van 1949 te Fontainebleau in Frankrijk vertoefde, bracht ik enige tientallen *Lacerta viridis* mee, waarvan er velen hun weg naar Lacerta's leden vonden, dank zij het uitstekende werk van onze Import-dienst.

Voor mijzelf reserveerde ik twee paren, waarmee ik kweekplannen koesterde. De dieren werden in 'n groot buiten-terrarium gezet, dat ik op het Zuiden op een balkon heb staan.

De bak meet 120 x 80 x 70 cm, is goed geventileerd, terwijl de grond uit heide-zand bestaat, waaraan wat humus voor de planten is toegevoegd. De beplanting bestaat uit heide, coniferen, varens e.d., kortom de natuurgetrouwe nabootsing van de omgeving waarin deze dieren thuis horen.

Toen ik ze gevangen had, was er vermoedelijk al een copulatie achter de rug, want de ♀♀ hadden eind Mei reeds zichtbaar

eieren bij zich en einde Juni werd er met het leggen begonnen. Er werd door de wijfjes een groot hol gegraven dat helemaal onder de cementen vijver uitkwam en na enige dagen van passen en meten zat op 'n goede dag één der wijfjes in het hol om er de andere ochtend broodmager weer uit te komen. Dit was omstreeks de 20e Juni. Het tweede wijfje legde haar eieren 'n tien dagen later. Van het moment af, dat het eerste vrouwtje haar eieren kwijt was, werd ze zeer agressief jegens haar metgezellin, doch niet jegens de beide mannetjes. Aanvankelijk zag ik hierin 'n soort van nestbescherming, doch toen ook het andere wijfje haar eieren kwijt was, bleef dit onverminderd voortduren en hield dit nog zeker anderhalve maand stand, zodat die nestverdediging vrij onwaarschijnlijk is.

De twee nesten met eieren heb ik gelaten voor wat ze waren, omdat het ondoenlijk bleek het terrarium min of meer om te spitten, teneinde de eieren te bereiken. Reeds lang had ik de hoop opgegeven dat er nog wat zou gebeuren, toen ik in de ochtend van 28 September 3 jonge hagedisjes gewaar werd, die ik onmiddellijk in een kweekbakje separeerde. De kleur de-

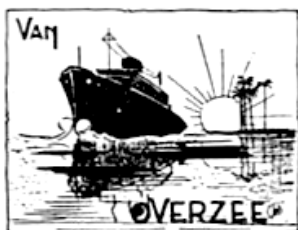
zer jonge Smaragdhagedissen is geheel bruin en doet weinig aan 'n Smaragdhagedis denken.

Op 6 October had ik reeds de 14e uit de bak gehaald en kon dus wel aannemen dat alle eieren van beide nesten uitgekomen waren.

Direct had ik ze aan het eten en voerde ze met kleine stukjes worm en vliegjes. Ze gingen echter praktisch na uitkomst in de winterslaap over en zullen niet eerder dan volgend jaar zorgenkinderen worden, want het opkweken dezer hagedissen eist enorm veel zorg.

Begin September 1949 had ik ook een broed van *Lacerta agilis* in dezelfde bak, die ik echter allen uitgezet heb. Dat deze kweek gelukt is, mag op zichzelf bijzonder lijken, omdat ik ze niet heb uitgebroed door verwarming, doch als we even in aanmerking nemen dat de nazomer en ook de herfst van het vorige jaar buitengewoon warm geweest zijn, dan is 't duidelijk dat het op deze manier lang niet altijd zonder verwarming zal lukken.

Inmiddels hoop ik op het opkweken terug te komen volgend jaar, als mocht blijken dat ze de winter zonder kleerscheuren doorgekomen zijn.

De eerste importzendingen zijn alweer gearriveerd!

Voor leden zijn nog een aantal prachtige Franse **Smaragdhagedissen** (*Lacerta viridis*) beschikbaar tegen de zeer lage prijs van f 1,50 per stuk. Bestellingen bij de heer **R. van Iersel, de la Reijweg 138, Den Haag**, per brief met postzegel voor antwoord. Nog geen geld en verpakkingsmateriaal sturen, eerst toewijzing afwachten.

EEN ZEER BIJZONDERE AANBIEDING

Onze vereniging is er in geslaagd een uiterst zeldzaam, waarschijnlijk nog nimmer in ons land geïmporteerd reptiel, **Lagartija Ciega** (Spaanse naam), **Blanus Cinereus** (Latijnse naam) te importeren.

Het kleine reptiel is afkomstig uit Spanje uit de omgeving van Madrid.

De Nederlandse naam is: **Grauwe aardhagedis** (*Blanus* = blind, *cinereus* = grijs). Uiterlijk vertoont dit diertje zeer veel overeenkomst met een aardworm(!), en het is een prachtig voorbeeld van gelijke evolutie van dieren van verschillende klasse, die eenzelfde leefwijze volgen. De ogen zijn rudimentair en liggen geheel onder de huid, zichtbaar als zwarte stipjes. Poten zijn niet aanwezig; slechts rudimenten zichtbaar in de vorm van huidplooiden.

Dit wel zeer merkwaardige dier, van welks leefwijze praktisch nog niets bekend is, kan men het best houden en bestuderen in zeer smalle glazen bakken, gevuld met zandige aarde. Aarde matig vochtig houden. Ze voeden zich in gevangenschap met rauw ei, geplette meelwormen, rottend fruit en zeer graag met natuurhoning, welk voedsel gedeponneerd kan worden in de onderaardse gangen, waarin het kleine reptiel leeft en die het

zelf graaft (zichtbaar door kleine openingen in de bodemoppervlakte).

Hier kunnen serieuze amateur-herpetologen de wetenschap praktische diensten bewijzen door de leefwijze te bestuderen en alle waarnemingen te noteren, want er zijn nog 6 stuks beschikbaar à slechts f 1,— per stuk.

Bestellingen aan de Importdienst, p.a. de heer R. van Iersel, adres zie boven.

VRAAG EN AANBOD, RUILRUBRIEK

Ons lid **Tom van Rooijen**, Rietvinkstraat 36, Badhoevedorp, Haarlemmermeer wenst 9 grote wandelende takken met een aantal eieren van deze insecten te ruilen voor hagedissen of een hazelworm.

Mej. E. M. D. Lüps, Biljoen 3, Velp (G.) stelt wederom beschikbaar, opbrengst ten bate der verenigingskas, plm. 40 stuks jonge pas gemetamorphoseerde **vuursalamanders** à 35 ct per stuk. Wie het eerst komt wie het eerst maalt! Bestellingen bij onze Importdienst, p.a. de heer R. van Iersel, De la Reijweg 138, Den Haag, postzegel voor antwoord insluiten en nog geen geld sturen. De heer Van Iersel geeft op hoeveel ieder lid krijgt toegewezen.

Ons lid **J. Cozak**, Westerkade 73, Gouda heeft beschikbaar 1 vr. marmersalamander (*Triturus marmoratus*) en wenst haar te ruilen voor een mannelijk exemplaar.

Ons lid **J. M. v. d. Touw**, Paterswoldseweg 83a, Groningen heeft beschikbaar 2 inlandse adders (*Vipera berus*) en wil deze ruilen voor vr. ring-slangen of andere reptielen.